

Školský vzdelávací program pre občiansku náuku 6.ročník základnej školy.

Vzdelávacia oblasť	Človek a spoločnosť
Názov predmetu	Občianska náuka
Stupeň vzdelania	ISCED 2
Ročník	Šiesty
Časový rozsah výučby	33 hod. /1 hod. týždenne
Vyučovací jazyk	Slovenský jazyk
Poznámka	Povinný predmet
Dátum poslednej zmeny	1.september 2011
Vypracoval	Mgr. Beáta Ondrišáková

6. ROČNÍK

1. Charakteristika predmetu::

Predmet prispieva k orientácii žiakov v rodinnom a školskom prostredí. Vede ich k poznávaniu svojej obce, regiónu, vlasti a Európskej únie. Umožňuje žiakom pochopiť seba samých a pomáha im v ich socializačnom procese. Učí ich demokraticky myslieť a konať, poznávať svoje práva a povinnosti a obhajovať práva druhých. Poskytuje žiakom základné vedomosti z oblasti štátu a práva a vedie ich k aktívnej občianskej angažovanosti a umožňuje im pochopiť ekonomický život spoločnosti.

2.Ciele vyučovacieho predmetu

- Všeobecný cieľ vzdelávania v rámci predmetu občianska výchova:
 - podporovať vedomie jedinečnosti a neopakovateľnosti každého človeka v spoločnosti,
 - utvárať vedomie vlastnej identity a identity druhých ľudí,
 - viesť žiakov k realistickému sebaopoznávaniu a sebahodnoteniu,
 - akceptovať vlastnú osobnosť a osobnosť druhých ľudí,
 - viesť žiakov k aktívnemu občianstvu a osobnej angažovanosti, uvedomovaniu si práv a povinností, rešpektovaniu základných princípov demokracie a tolerance,
 - vytvárať pozitívne vzťahy k opačnému pohlaviu v prostredí školy a mimo školy,
 - rozoznávať stereotypné názory na postavenie muža a ženy,
 - získať základné vedomosti o ekonomickom fungovaní spoločnosti,
 - uplatňovať vhodné komunikačné prostriedky k vyjadrovaniu vlastných myšlienok, citov, názorov a postojov,

- k obhajovaniu vlastných postojov a k primeranému obhajovaniu svojich práv,
- vytvárať schopnosti využívať ako zdroj informácií rôzne verbálne a neverbálne texty spoločenského a spoločenskovedného charakteru,
- rešpektovať a uplatňovať mravné princípy a pravidlá spoločenského spolunažívania a prebrať zodpovednosť za vlastné názory, správanie sa a dôsledky konania.

2.1 Špecifické (konkrétne) ciele vzdelávania :

Žiak:

- Vie vysvetliť poslanie a funkcie rodiny, svoje miesto v rodine.
- Pozná pravidlá v rodine, vie ich objasniť na príklade svojej rodiny.
- Vie vysvetliť práva a povinnosti členov rodiny.
- Na príkladoch vie uviesť fungovanie vzťahov v širšej rodine.
- Vie rozlíšiť vhodné a nevhodné spôsoby využívania voľného času v rodine.
- Vie pomenovať tri základné roly v triede.
- Vie rozlíšiť kladné i záporné vlastnosti seba i svojich spolužiakov.
- Aktívne sa podieľa na tvorbe pravidiel v triede a v škole a riadi sa nimi.
- Zapája sa do práce v záujmových útvaroch školy a do mimoškolských aktivít.
- Uvedomuje si význam hodnôt, týkajúcich sa rodiny a školy vo svojom živote.
- Vie získavať informácie o školskom systéme v SR a EÚ.

3.Kľúčové kompetencie:

3.1 Kompetencie občianske

- ✚ uvedomiť si základné humanistické hodnoty, zmysel národného kultúrneho dedičstva, uplatňovať a ochraňovať princípy demokracie
- ✚ vyvážene chápať svoje osobné záujmy v spojení so záujmami širšej skupiny, resp. spoločnosti
- ✚ uvedomiť si svoje práva v kontexte so zodpovedným prístupom k povinnostiam, prispievať k naplneniu práv iných
- ✚ byť otvorený kultúrnej a etnickej rôznorodosti
- ✚ sledovať a posudzovať udalosti a vývoj verejného života a zaujímať k nim stanoviská, aktívne podporovať udržateľnosť kvality životného prostredia

3.2 Kompetencia riešiť problémy

- ✚ pri riešení problémov uplatňovať vhodné metódy založené na tvorivom myslení
- ✚ otvorenosť pri riešení problémov, formulovať argumenty a dôkazy na obhájenie svojich názorov
- ✚ pri jednotlivých riešeníach spoznávať klady a zápory a uvedomovať si aj potrebu zvažovať úroveň ich rizika.
- ✚ vytvárať predpoklady na konštruktívne riešenie konfliktov.

4.Stratégia vyučovania:

Na hodinách občianskej náuky sú metódy dôležitým nástrojom, pomocou ktorých učiteľ dosiahne ciele vyučovacieho procesu. Využitím vhodných vyučovacích metód by sme mali čo najefektívnejšie dosiahnuť vytýčené ciele. Metódy vyberáme podľa účelu, ktorému slúžia, s vedomím silných a slabých stránok a podľa svojho osobnostného zamerania.

Na hodinách občianskej náuky sú dôležité slovné metódy, ktoré sprostredkovávajú učivo v krátkom čase a logickom slede:

Metóda vysvetľovania – jej aplikácia vyžaduje dôkladnú znalosť učiva a starostlivého plánovania.

Dialogická metóda – metóda rozhovoru a kladenia otázok, hľadania odpovedí

Diskusia – utvára a porovnáva názory, zaujímavé postoje, pocity

Veľmi zaujímavou a motivujúcou formou vyučovania pre žiakov je využívanie hier a zážitkového vyučovania. K tomuto spôsobu vyučovania sa využívajú:

Simulačná metóda – využíva sa pri riešení určitej problémovej úlohy

Inscenačná metóda – žiaci využívajú rôzne role a pracujú podľa scenárov.

Ďalšími zaujímavými metódami na hodinách občianskej náuky sú metódy objavovania a tvorivosti, medzi ktoré zaraďujeme brainstorming, brainwriting, DITOR, projektová metóda, metóda objavovania, učenie sa z textu, kompozície, samostatné práce, referát, esej.

5. Obsah vzdelávania:

Obsah vzdelávania a požiadavky na výstup:

Predmet veku primerane oboznamuje žiakov s vybranými poznatkami z oblasti sociológie, psychológie, politológie, práva a ekonómie, ktoré ich vedú k poznávaniu seba a iných, k chápaniu personálnych, interpersonálnych, sociálnoprávnych a ekonomických vzťahov medzi jednotlivcov a spoločnosťou. Podieľa sa na mravnom, občianskom a intelektuálnom rozvoji žiakov.

5.1 Tematické celky:

Moja obec, región, vlasť, Európska únia

- oboznámiť sa s históriou a súčasnosťou nášho mesta; spoznať symboliku mesta, významné osobnosti, ktoré žili a žijú v našom meste ; poznať súčasných politických zástupcov mesta;

- spoznať širší región –Trenčiansky kraj;
- spoznať vlasť – Slovenská republika – symboly, históriu, politické dianie;
- spoznať Európsku úniu – jej význam pre Európana.

Vnútorňy a vonkajší život jednotlivca

- oboznámiť sa so základnými psychologickými prvkami: ľudskou psychikou a jej vývinom; formovaním osobnosti a základnými charakteristickými znakmi osobnosti; procesom učenia sa a druhmi pamäte;
- učiť sa rozlišovať základné emócie a uvedomovať si vytváranie sociálnych vzťahov v rôznych skupinách.

5.2 Prierezové témy:

- **Osobnostný a sociálny rozvoj**
- **Multikultúrna výchova**
- **Environmentálna výchova**
- **Mediálna výchova**
- **Tvorba projektu a prezentačné zručnosti**

Charakteristika prierezovej témy Osobnostný a sociálny rozvoj:

Prierezová téma **Osobnostný a sociálny rozvoj** v základnom vzdelávaní kladie dôraz na formatívne prvky, orientuje sa na subjekt i objekt, je praktická a má využitie v bežnom živote. Reflektuje osobnosť žiaka, jeho individuálne potreby a zvláštnosti. Jeho zmyslom je pomáhať každému žiakovi utvárať praktické životné spôsobilosti/zručnosti.

Špecifikom prierezovej témy **Osobnostný a sociálny rozvoj** je, že učivom sa stáva sám žiak, stáva sa ním konkrétna žiakova skupina a stávajú sa ním situácie bežného života. Jej zmyslom je pomáhať každému žiakovi hľadať vlastnú cestu k životnej spokojnosti založenej na dobrých vzťahoch k sebe samému i k ľuďom a k svetu.

Vzťah prierezovej témy k občianskej náuke

- zameranie na jedinca, človeka v spoločnosti
- ľudské vzťahy, zásady ľudského spolužitia

Charakteristika prierezovej témy Multikultúrna výchova:

Prierezová téma **Multikultúrna výchova** v základnom vzdelávaní umožňuje žiakom zoznamovať sa s rozmanitosťou rôznych kultúr, ich tradíciami a hodnotami. Na pozadí tejto rozmanitosti si potom žiaci môžu lepšie uvedomovať svoju vlastnú kultúrnu identitu, tradície a hodnoty.

Multikultúrna výchova sprostredkúva poznávanie vlastného kultúrneho zakotvenia a porozumenia odlišným kultúram. Rozvíja zmysel pre spravodlivosť, solidaritu,

toleranciu, vedie k chápaniu a rešpektovaniu neustále sa zvyšujúcich sociokultúrnych rozmanitostí.

Vzťah prierezovej témy k OBN:

- zameranie na jedinca, človeka v spoločnosti / uplatňovanie svojich práv s rešpektovaním práva druhých, tolerancia odlišných záujmov, názorov i schopnosti druhých
- ľudské vzťahy, zásady ľudského spolužitia /interkultúrne kontakty/
- zameranie na rozpoznanie prejavov rasovej neznášanlivosti a na prevenciu vzniku xenofóbie

Charakteristika prierezovej témy Environmentálna výchova:

Prierezová téma **Environmentálna výchova** vedie jednotlivca k pochopeniu komplexnosti a zložitosti vzťahov človeka a životného prostredia, t.j. k pochopeniu nutnosti postupného prechodu k udržateľnému rozvoju spoločnosti a k poznaniu významu zodpovednosti za konanie spoločnosti a k poznávaniu významu zodpovednosti za konanie spoločnosti i každého jednotlivca.

Umožňuje sledovať a uvedomovať si dynamicky sa vyvíjajúce vzťahy medzi

Vzťah prierezovej témy k OBN:

- odкрýva súvislosti medzi ekologickými, technicko-ekonomickými a sociálne javmi s dôrazom na význam preventívnej obozretnosti v konaní a ďalšie princípy udržateľnosti rozvoja spoločnosti

Charakteristika prierezovej témy Mediálna výchova:

Prierezová téma **Mediálna výchova** v základnom vzdelávaní ponúka elementárne poznatky a zručnosti týkajúce sa mediálnej komunikácie a práce s médiami. Médiá a komunikácia predstavujú veľmi významný zdroj skúseností, zážitkov a poznatkov pre stále väčší okruh **Mediálna výchova** má vybaviť žiaka základnou úrovňou mediálnej gramotnosti.

Tá zahŕňa osvojenie si niektorých základných poznatkov o fungovaní a spoločenskej role súčasných médií /o ich histórii, štruktúre fungovania/, získavanie zručností podporujúcich poučených, aktívnych a nezávislých zapojení jednotlivca do mediálnej komunikácie.

Vzťah k predmetu OBN: Človek a spoločnosť- podieľa sa na utváraní podôb a hodnôt modernej doby, umožňuje hľadať paralely medzi minulými a súčasnými udalosťami a porovnávať javy a procesy v európskom a v celosvetovom meradle

- je zameraná na systematické vytváranie kritického odstupu od medializovaných správ a na schopnosť interpretovať mediálne správy z hľadiska ich informačnej kvality /spravodajstvo z hľadiska významu a vierohodnosti správy a udalosti, reklamu z hľadiska účelnosti ponúkanej informácie.../

Charakteristika prierezovej témy Tvorba projektov a prezentačné zručnosti:

Má spoznať svoje schopnosti pri aplikácii získaných informácií na konkrétne riešenia danej problematiky, prezentovať sa prostredníctvom vlastnej práce, projektu a vedieť pracovať skupine.

Žiak sa má počas vypracovania projektu naučiť samostatne si zorganizovať svoju prácu

Vzťah k predmetu OBN: Žiak má vedieť:

- Prezentovať svoju prácu písomne aj verbálne s použitím IKT
- Kultivovane prezentovať svoje výsledky, produkty, názory
- Prijatť kompromis alebo stanovisko inej strany
- vybrať si a použiť vhodnú formálnu štruktúru na prezentáciu výsledkov svojej práce
- plánovať, organizovať, riadiť a viesť svoju prácu, tím i seba samého

6. Metódy a prostriedky hodnotenia:

Pri hodnotení žiakov vychádzame zo školského zákona a usmernenia ministerstva školstva ku klasifikácii a slovnému hodnoteniu z roku 2009.

Prospech žiakov je klasifikovaný známami klasifikačnej stupnice : 1, 2, 3, 4, 5.

Vo výchovno-vzdelávacom procese uskutočňujeme klasifikáciu priebežnú a celkovú (I. a II. polrok). Na kontrolu vedomostí a zručností slúži písomné a ústne skúšanie. Súčasťou hodnotenia je aj vypracovanie samostatného a skupinového projektu.

Hodnotí sa hĺbka porozumenia spoločenských javov , procesov a problémov , schopnosť o nich diskutovať a pracovať s pojmovým aparátom, práca s textami a ďalšími informačnými zdrojmi. Okrem známkovania priebežné hodnotenie umožňuje využívať aj slovné hodnotenie výkonov žiaka.

Pri hodnotení žiakov dodržiavame tieto zásady : motivačný charakter hodnotenia, spätnú väzbu, individuálny prístup, jasné určenie pravidiel a kritérií klasifikácie, systém sebahodnotenia žiakov a hodnotenia žiakov so špeciálnymi výchovno - vzdelávacími potrebami a žiakov mimoriadne nadaných .

Dominanciu hodnotenia budú tvoriť výsledky opakovaní formou testu po tematickom celku podľa stupnice:

1. 100%- 90% -1
2. 89%- 79% -2
3. 78%- 53% -3
4. 52%- 37% -4
5. 36%- 0% -5

7. Učebné zdroje:

Názov tematického celku	Odborná literatúra	Didaktická technika	Materiálne výučbové prostriedky	Ďalšie zdroje
Obec, región, vlasť, Európska únia Vnútorný a vonkajší život jednotlivca	D. Ďurajková, A. Drozdíková: Občianska náuka pre 6. ročník ZŠ, SPN, 2009, Bratislava Regionálna literatúra: Monografia Nového Mesta n.V	PC Videorekorder dataprjektor	PC Video Nové Mesto n.V. Videonahrávka Trenčiansky Region Novomestký spravodaj Kalendár Nového Mesta Monografia Nového Mesta	Ww stránky EU www.eu v kocke.sk www.nove-mesto.sk

6.ročník:

1 hodina týždenne

33 hodín ročne

Tematický celok	Obsahový štandard	Výkonový štandard
Moja obec, región, vlasť, Európska únia	História a súčasnosť mojej obce	Žiak pozná históriu a súčasnosť obce, v ktorej žije.
	Kronika a erb mojej obce	Vie vysvetliť význam symbolov obce (erb, vlajka), ak ich obec má. Vie posúdiť význam obecnej kroniky pre poznanie minulosti obce a pre prepojenie so súčasnosťou.
	Významné osobnosti našej obce	Pozná osobnosti obce v minulosti a dnes. Uvedomuje si význam pozitívnych vzorov z minulosti a súčasnosti pre svoj život.
	Na čo som hrdá / hrdý v mojej obci a jej okolí (pamiatky, príroda)	Buduje si pocit hrdosti na svoju obec poznaním jej prírody a pamiatok.
	Obecná samospráva	Vie kto je starostom/primátorom obce. Pozná základné úlohy obecnej samosprávy.
	Verejný, kultúrny a spoločenský život v našej obci	Zaujíma sa o spôsob volieb poslancov do obecného zastupiteľstva. Aktívne sa s členmi svojej rodiny zapája do organizovania akcií v obci alebo sa ich zúčastňuje.
	Môj región	Žiak pozná históriu a súčasnosť regiónu, v ktorom žije.

	Moja vlasť – Slovenská republika Štátne symboly	Vytvára si hrdosť na svoju vlasť poznaním jej minulosti, prítomnosti, pamiatok a prírody. Pozná štátne symboly a vie, ako im vzdať úctu.
	Európska únia	Uvedomuje si význam európskej integrácie pre život občanov SR. Vie vyhľadať a v praktickom živote používať základné informácie o EÚ.
	Prepojenie národnej identity s európskou identitou	Uvedomuje si nutnosť zachovania slovenskej národnej identity s prepojením na európsku identitu. Podporuje šírenie znášanlivosti a tolerancie medzi národmi EÚ.
Vnútorň a vonkajší život jednotlivca		
Vnútorň život jednotlivca	Ľudská psychika	Uvedomuje si spätosť ľudskej psychiky s biologickými faktormi (nervovou sústavou). Uvedomuje si, že jeho psychika je vo vývine. Pozná základné prvky psychiky – pocit, vnem, predstava. Vie ich rozlíšiť.
	Osobnosť	Uvedomuje si neopakovanosť charakteristických znakov osobnosti. Pozná základné typy osobnosti podľa temperamentu a vie zaradiť seba samého.

	Proces učenia sa	<p>Vie rozlíšiť dva druhy pamäte (krátkodobú a dlhodobú) a chápe ich význam pre svoje vzdelávanie.</p> <p>Uvedomuje si súvislosť medzi pamäťou a myslením v procese učenia sa.</p> <p>Posudzuje základné metódy učenia sa a hľadá si najvhodnejšie pre svoju osobnosť.</p> <p>Vie na jednoduchom príklade odvodiť z dvoch súdov záver usudzovania.</p>
	Psychológia v každodennom živote	<p>Vie rozlišovať medzi základnými emóciami a chápe dôležitosť primeraného prežívania emócií.</p> <p>Vie posúdiť svoje schopnosti pre niektorý typ činnosti.</p> <p>Vie využívať osvojené vedomosti zo psychológie vo vojom každodennom živote.</p>
Vonkajší život jednotlivca	Vytváranie sociálnych vzťahov jednotlivca v širšom prostredí	Uvedomuje si vytváranie sociálnych vzťahov vo všetkých skupinách, ktorých je členom.
	Sociálne skupiny	<p>Uplatňuje poznatky o socializácii pri svojom včleňovaní sa do sociálnych skupín.</p> <p>Pozná pozície a roly jednotlivcov v spoločenských skupinách.</p>
	Sociometria skupiny Sociálne vzťahy v triede	Pozná základné metódy merania sociálnych vzťahov

		<p>v skupine.</p> <p>Rešpektuje každého člena skupiny bez ohľadu na jeho pozíciu v skupine.</p> <p>Vie odolávať tlaku niektorých členov skupiny.</p> <p>Podporuje včleňovanie sa jednotlivcov do sociálnej skupiny. Uvedomuje si súvislosť medzi vzťahmi v skupine a konaním členov sociálnej skupiny, ako aj skupiny ako celku.</p>
	Sociálne zručnosti	<p>Ovláda a v každodennom živote používa základné komunikačné zručnosti – komunikuje, spolupracuje a rieši konflikty.</p>